

ÚT HEIMURIN

AMERIKANSKI FORSETIN:

EINRÆÐISHARRI men undir eftirliti

EIN ENSKUR BLAÐMAÐUR SEGÐI NÝLIGA, AT HIN AMERIKANSKI FORSETIN HEVUR STÖRRI VALD ENN TEIR FLESTU KONGAR Í SÖGUNÍ HAVA HAVT.

Tey flestu eru samd um, at tann maðurin, sum situr í Hvítu húsinum, er ein hin størsti veldisharri í heiminum, men vald hansara er avmarkað, sjálfvort tað viðhvørt sær annarleiðis út.

MEIRA ENN 200.000 AMERIKANSKIR HERMENN ERU NÚ Í VIETNAM. FORSETIN HEVUR GIVIÐ BOÐ UM AT SENT TEIR AVSTAÐ, OG TAÐ VAR EISINI JOHNSON, IÐ GAV BOÐ UM AT SENDA HERFÓLK TIL DOMINIKANSKA LYÐVELDIÐ

JOHNSON ER EIN AV TEIMUM STERKU

Nakrir amerikanskir forsetar hava verið »sterkir«, aðrir ikki. Johnson verður mettur sum ein av teimum »sterku«.

Forsetin hevur stóran myndugleika, sjálfvort um hann er undir eftirliti av kongressini. Eingin forseti kann senda einum landi kriggsboð, uttan kongressin hevur samtykt tað, og tað er kongressin, ið hevur eftirlit við figgarlívini, og hon skal góðkenna setan av ráðharradeildum, sendimönnum og dómurum. Hann er ovasti leiðari hervaldsins, kann gera sáttmálar við onnur lond, men alt saman við samtykki tingsins.

BERT EINA FERÐ ROYNT AT KOYRA EIN FORSETA FRA

Amerikanski hægstirættur kann krevja ein forseta frásettan, um avgerðir hansara stríða imóti stjórnskipanini; men hetta er bara eina ferð roynt. Tað var í 1869 at kongressin kravdi Andrew Johnson avsettan, tí hann hevði koyrt kriggsáttmálaráðharran frá uttan at leggja málið fyrri kongressina. Royndin miseydnaðist við 1 atkvøðu. Í senatunum atkvøddu 35 fyrri, at forsetin var sekur í maktmisbrúki, 19 atkvøddu imóti. Tveir triðjapartar fleirtal skulu til eina slíka avgerð.

Tá Johnson av sjálvsávið hevur kunnað sent herfólk til Vietnam, er hetta orsakað av, at kongressin í 1964 gav honum myndugleika at taka off neyðug stig at stæða kommunistum í Suðureystur-asíu. Ikki allir eru samdir við forsetan um hansara tiltøk. Floks felagi hansara Wayne Morse frá Oregon visir altíð á Vietnam-stríðið sum eitt »ólogligt kriggje og krevur, at forsetin skal senda kongressini uppskot um eina kriggsavbjóðing, sum tingmenn so kunnu viðgera, samtykkja ella fella.

ADDIR HAVA GJORT TAÐ SAMA SUM JOHNSON

Johnson kann vísa á, at aðrir forsetar gjøgnum tíðina hava gjort seg sekar í tí sama sum hann:

Í 1900 fóru amerikanskir hermenn í part við bretskum, fronskum, japaneskum og russiskum herdeildum at bjarga trúðumum

og øðrum undir boksara-uppreistrinum í Kína. Teir fingi boðini frá William McKinley, forseta, sum varð myrður nakrar fáar mánar seinri.

Í 1914 sendi Woodrow Wilson amerikanskir herflotadeildir til Vera Cruz í Meksiko.

Í 1915 sendi Wilson John J. Pershing, herleiðara við 12.000 hermonnum inn í Meksiko undir meksikansku kollveltingi og Pancho uppreistrinum.

Í 1927 sendi Calvin Coolidge 600 »leðurjakkar« til Nicaragua, har hann skuldi verja amerikansk áhugamál. Hesar herdeildir rýndu ikki úr landinum fyrr enn í 1933.

Í 1950 segði Truman, forseti, at norðurkorenskar herdeildir ikki høvdu lurtað eftir boðum trygdarráðsins og gav boð um, at ame-

rikanskar herflotadeildir og loftdeildir í stundini fóru suðurkoreanum til hjálpar.

Í 1958 sendi Eisenhower, forseti, amerikansk »leðurjakkar« til Libanon eftir áheitan frá stjórni har fyrri at forða at Sovjetsamveldið og Sameinda arabiska lýðveldið róku stjórni frá.

Johnson, forseti

AFRIKA

Uppreisturin móti Nkrumah sigst at hava verið fyrireikaður í fleiri mánaðar, aðrenn ætlanin varð framd. Í hesum sambandi er vert at leggja sær í geyma, at Nkrumah var ein hin argasti fíggindi hjá Rhodesia og Suðurafríka, og hann hevur ferð eftir ferð mælt til at leggja uppi við vápnamegi til tess at reka hesar stjórni frá.

Fall Nkrumah kom tí sera væl við hjá hesum báðum londum í mangar mátar.

Addis Abeba fundurin uppløystist í ruðuleika og klandri, hóast Rhodesiakreppan stóð óvart á skránni. Hetta kom tí sera væl við hjá Ian Smith-stjórni.

Samstundis vóru menn í London og Washington ikki heilt illa nøgdir við skiftið.

Kakaoprisirnir ruku upp á London-sølutunginum, meðan leysatíðindin gingi við ferð.

Hesi nýggju viðurskifti í Afrika koma kortini ikki heilt óvantað, tí eingin mundi heilt trúgva uppá, at afrikanarar fóru at gloypa demokratunum so beinan vegin.

Einræðisharar sum Nkrumah fara helst ikki at vera sjáldsamtrey komandi árin.

Hugsid bert um Europa, har fossar av blóði hava runnið júst

fyrri at verja hitt nýfódda demokratið.

Nkrumah grunaði ikki, at sessur hansara var so hálur, tí í eini røðu hin 23. mars segði hann:

Stjórni í Ghana hevur óreiðlig prógv fyrri, at tað eru ætlanir frammi at koyra stjórniarar í Congo, Uganda, Sudan, Tansania, Kenya og í øðrum londum frá. Betur hevði verið fyrri hann sjálf an, um hann hevði vítað, at eitt heilt annað land stóð óvart á listanum: Ghana.

Stur eftir hetta stóð at lesa í N. Y. Herald Tribune um bretska-amerikanska eind í Afrika í samband við vitjan Averell Harriman í Bretlandi, har semja varð fingin í lag um at samskipa ensk-amerikansku sjónarmiðini í Afrika til tess at fyrirbyggja kommunistiskari uppleggning.

Siðan tá hava vit sæð, at vaks-

SAMVinnufelag
FISKIMANNA

Skipstroyggjur

við kraga taka vit í hesum stóddum og til hesar prisir:

Smáar: Bulalongd	62 cm	vekt 900 gr.
Breidd undir ørmunum	50 cm	
Ermalongd, uppbrutin	56 cm	kr. 47,00
Meðal: Bulalongd	67 cm	vekt 1000 gr.
Breidd undir ørmunum	54 cm	
Ermalongd, uppbrutin	62 cm	kr. 53,00
Stórar: Bulalongd	72 cm	vekt 1100 gr.
Breidd undir ørmunum	58 cm	
Ermalongd, uppbrutin	65 cm	kr. 59,00

Troyggjurnar skulu vera bundnar úr góðum trítáðum tógvi av ónapaðari, óblandaðari føroyskari ull.

Troyggjur við ongum kraga taka vit eftir avtalu.

Bukt má ikki liggja leys longur enn yvir hægst trý eygur. Seymurin um ermaholnina má liggja slættur, flaktur, og hvort partur seymaður niður á sini megin. Eingir tráðendar mugu hanga leysir.

Troyggjur, ið ikki eru bundnar sambært teim fyriskriftum, sum vrakarastovnurin hevur fyrisett, taka vit ikki.

Samvinnufelagið

tlf. 1753

Spinnið í Gøtu

tygum fáa gott tóg, og skjóta avgreiðslu. Vit keypa óvaskaða og vaskaða ull og selja øll sløg av føroyskum tógvi.

TÖTINGARVIRKIÐ

v/ Ólavur Gregersen — tlf. 20 í Gøtu

andi samarbeið er millum Rhodesia, Suðurafríka og Portugal. Aftan fyrri alt hetta man helst bretska-amerikanska fregnartænan standast.

Veruleikin er í øllum fornum tann at samarbeiðið millum generalin Norstad og Suðurafríka er í lagi.

Kortini má ein vera varin at leggja alt ov stóran dent á tað, sum vesturlenska tíðindatenastan sigur um Afrika, tí tað er eingin, ið hevur so gott skil á afrikanskum viðurskiftum, s um afrikanarar sjálvir.

Modibo Keita úr Mali segði fyrri kortum, at tað nú er greitt, at Europa dárar best, um ábyrgdarleysir politikkarar valda allarstaðir í Afrika, so at imperialistarnir fram-

vegis kunnu fáa sín part, sum teir eru vanir við.

Afrikansku frælsishugsjónirnar hava als ikki kunnað hildið, og mangt er farið fyrri skeytið. Ymiskir bólkir í Afrika eru farnir í stríð við hvønn annan. Hesir bólkir høvdu fyrr ein felagsfíggingina í kolonialismuni, men hava ikki verið forir fyrri at samskipa seg nú, tá mest ræður um.

Herurin í teimum afrikansku londum er allur uppvandur av fyrrverandi valdsharrum, og hann umboðar tí meira gomlu kolonialistarnar enn Afrika. Generalarnir eru tí bert ein fyrribilsloysningur.

Afrikansku rávoruprisirnir eru fallandi, og idnaðurin er allur undir útendiskum áhugamálum, antin vesturlenskur ella kommunistiskur.

Tessvegna megu afrikanarar á-sanna, at alt ikki er so einfalt, sum teir mangan høvdu lýndi til at halda.

Tað kann tykjast, sum at fall Nkrumah er persónligt tap fyrri hann. Tíðin kann kortini koma at vísa, at Nkrumah, ið kennir seg heima allar staðir í Afrika fer at hava betur høvi til at starvast fyrri afrikanskari eind nú, enn hann hevði, tá hann var bundin av tjóðskaparligum áhugamálum sum ríkis leiðari í Ghana.

J.A.

Nkrumah

